

ברכת
חתנים

תלמוד בבלי
ספר זרעים

בעזה"ת

קונטרס

ברכת חתנים

על עניני ברכת חתנים

בסוגיא דמסכת כתובות דף ז' וח'
ונלווה עליו קונטרס פנינים והארות
ובסופו קונטרס בהלכות שבע ברכות

אשר חובר בסייעתא דשמיא

ע"י

ניסן שלמה בהג"ר נפתלי הכהן קפלן

ירושלים תשס"ד

תוכן הענינים

- סימן א בטעם תקנת שבע ברכות ט
- סימן ב בגדר שבעת ימי המשתה לשי' הרמב"ם ... יב
- סימן ג בגדר ברכת אשר ברא יט
- סימן ד בגדר אלמן ואלמנה כג
- סימן ה בענין ברכת חתנים בעשרה כו
- סימן ו בענין ברכת חתנים ברמקול לה
- סימן ז ביאור בדברי תוס' ד"ה במקהלות לז
- סימן ח ביאור דברי תוס' ד"ה שנאמר לט
- סימן ט בענין בית חתנות לשבע ברכות מג
- סימן י בענין ברכת אירוסין מו
[אי הוי ברכת השבח או ברכת המצות]
אי יש מצוה בקידושי אשה
- סימן יא בענין כלה בלא ברכה
אסורה לבעלה נג
- סימן יב ברכת חתנים כקנין אישות ס
- סימן יג בענין איסור ארוסה והיתר נשואה סא
[ובנוסח ברכת האירוסין]

קונטרס

ברכת חתנים

סימן א

בטעם תקנת שבע ברכות

רבקה כתיב "ויברכו את רבקה", ומש"ה קאמר מברכין לבתולה ולאמנה. וכעין זה משמע בפרקי דר"א (סופי"ב) ועיי"ש בפירוש הרד"ל שהביא מהזהר וז"ל, "קב"ה בריך לון כו' כחזן דמברך לכלה בז' ברכות". וכעין זה כתב המהרי"ט דעיקר ברכה אל האשה ולא אל החתן.

ואמנם לשון ברכת חתנים משמע דהעיקר תלוי בחתן ושמחת החתן, כמו שיבואר להלן סימן ב', וכן הוא ברשב"א בסוגיא דידן, דכתב "והא דנפיש ברכה בבחור מבשמחה, ובאלמן שנשא אלמנה נפישא שמחה מברכה, הכל לפי ענינו, דברכה באה על שמחת הלב, והלכך בחור כיון שלא נשא עדיין שמחת ליבו נפישא בין שנשא אלמנה בין שנשא בתולה, ולפיכך מברכין לה שבעה". ואדרבה כד נעיינן היטב בשיטה בדף ז', נראה דהקשה אמאי לא קתני מברכין לבחור שבעה ולאמן יום אחד, בדוקא לשיטת הרשב"א, דז"ל

א

בגמ' כתובות דף ז' ע"א אמר רב חלבו אמר רב הונא כו', אחת בתולה ואחת אלמנה טעונה ברכה. הגרא"ז גורביץ זצ"ל הקשה על הלשון אחת בתולה ואחת אלמנה טעונה ברכה, דמשמע דהבתולה והאלמנה איהי טעונה ברכה ועליהן צריך לברך, ולכאורה זה אינו, דהא על החתן [ואפשר אף על הכלה] צריכים לברך, ואדרבה הך ברכה נקראת בכל מקום ברכת חתנים.

ויעויין להלן ז' ע"ב בשיטה מקובצת אהא דאיתא בברייתא מברכין לבתולה שבעה ולאמנה יום אחד, והביא בשיטה דהקשה הר"י מיגש, אמאי לא קתני מברכין לבחור שבעה ולאמן יום אחד, עיי"ש. אמנם בעיטור (שער שני ברכת חתנים) תירץ וז"ל, משום דעיקר ברכה על האשה כדכתיב "יתן ה' את האשה הזאת" - וכן גבי

ט"ז אלול תשס"ד

כתב הרמח"ל על הכתוב (ירמ' כ"ט) הלא כה דברי כאש נאם ה' שבדקדוק גדול נמשלה התורה כאש כי כגחלת שהשלהבת בתוכה כמוסה וסגורה ורק בהפיח בה תתפשט ותתלהב כן התורה כי ידיעתה וחכמתה צפונות בדבריה ורק בהשתדל העוסק בה מוציא מכל אות שלהבת.

מאד הרבה בשבילנו השמחה ידידי המצוין הרב הגאון רבי ניסן שלמה הכהן קפלן שליט"א הנודע לתהילה זה כמה שנים כמרביץ תורה בין כותלי הישיבה הק' וכגבור חיל במלחמתה של תורה ועל ידי ספריו שלמי ניסן אשר רבים וטובים מבני העלי' מוצאים בהם טוב טעם התורה ועתה הראה את כחו זה להיות מהמשתדלים לעסוק בדבר אחד מן התורה ולהוציא שלהבת גדולה, לייסד תלי תלים של הלכות ופולפולא של תורה כיד ה' הטוב עליו. פנים חדשות באו לכאן כאשר יורד הוא לעומקן של פרטי הפרטים בעניני שבע ברכות לבאר שיטות הראשונים והאחרונים בביאור הסוגיא. ברכתי ששמו הטוב של המחבר שליט"א יעמוד לו ויתקבלו דבריו בין תופשי התורה. תן לחכם ויחכם עוד ויתן ה' שיזכה לשבת על מבועי התורה להגביר חיילים לתורה ולהרבות כבוד שמים עד אשר נאוו על ההרים רגלי מבשר טוב בביאת משיח צדקנו בב"א.

כ"ד המברך בכבוד ויקר

ג.נ. צבי פינקל

הרב נתן צבי פינקל
ראש הישיבה